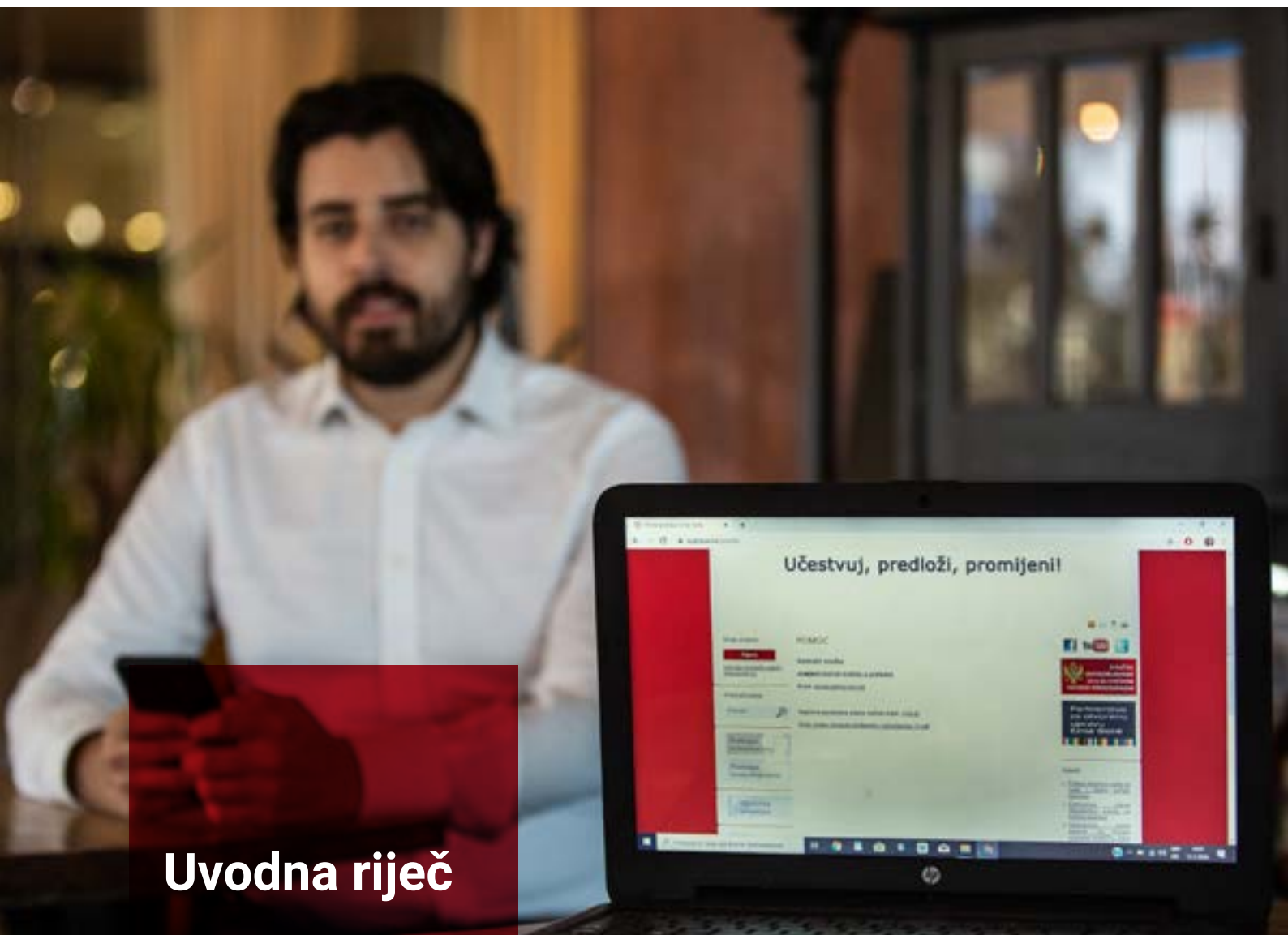

Uputstvo za državne službenike za korišćenje sistema eParticipacija

Sadržaj:

Uvodna riječ	3
Priprema strategija i zakona	4
Partnerstvo i saradnja sa nevladinim sektorom	4
Javni poziv za konsultacije	4
Javni poziv za javnu raspravu	5
Šta su javna obavještenja?	5
Sistem eParticipacije na portalu eUprave	6
Kako izgleda sistem eParticipacije?	6
1. Konsultovanje zainteresovane javnosti	7
2. Javna rasprava	9
3. Učešće u radnim grupama	10
4. Javna obavještenja	12

Uvodna riječ

U uputstvu koje je pred vama nastojali smo da vam približimo mehanizme objavljivanja javnih poziva putem sistema eParticipacija na portalu eUprava. Uputstvo je namijenjeno svim državnim službenicima koji rade na objavljivanju javnih poziva shodno Uredbi o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radnim tijelima organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija.

Uputstvo sadrži prikaz svih koraka koje je potrebno sprovesti u cilju objave javnih poziva putem mehanizma eParticipacije na portalu eUprava.

eParticipacija je novi alat za učešće javnosti u kreiranju javnih politika i zasniva se na ideji korišćenja ICT-a u svrhe podsticanja građanskog aktivizma i transparentnog kreiranja politika. Središte eParticipacije predstavlja odnos između građana i javne uprave.

eDemokratija i eParticipacija imaju za cilj da pruže modele, tehnologije i alate za efikasnije i kvalitetnije funkcionisanje javne uprave, podržavajući više participativne procese odlučivanja o tome kakve politike su potrebne građanima.

Servis eParticipacija Ministarstva javne uprave podržava sve oblike učešća javnosti u kreiranju javnih politika kroz informisanje, učešće predstavnika NVO u radnim grupama organa uprave, sprovođenje javnih konsultacija te sprovođenje javnih rasprava o nacrtima zakona i strategija.

Vjerujemo da će ovo uputstvo doprinijeti boljoj primjeni Uredbe i unapređenju učešća javnosti u procesu donošenja zakonskih rješenja.

Priprema strategija i zakona

Zbog čega NVO sektor i sve zainteresovane javnosti treba da učestvuju u pripremi zakona i strategija? Zašto su javne rasprave važne? Kako su ova pitanja regulisana?

Učešće javnosti u kreiranju javnih politika preduslov je obezbjeđivanja legitimiteta javnih politika i, kasnije, efikasnije primjene akta koji su donijeti. Bilo da je riječ o organizaciji javnih rasprava ili da govorimo o učešću nevladinih organizacija u radnim tijelima organa državne uprave, mobilisanje što šire javnosti dovešće do kvalitetnijeg definisanja javnih politika, ali i do povećanja transparentnosti i unapređenja demokratskih procesa.

Vlada Crne Gore donijela je [Uredbu](#) o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radnim tijelima organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija. Ovom Uredbom se jasno utvrđuju:

- a) kriterijumi i postupak izbora predstavnika NVO sektora za učešće u radnim grupama i radnim tijelima organa državne uprave;
- b) pitanje sprovođenja javnih rasprava i konsultacija;
- c) sprovođenje javnih rasprava.

Partnerstvo i saradnja sa nevladinim sektorom

Da bismo ostvarili zajednički interes, učešće nevladinog sektora u radnim grupama koje obrazuju organi državne uprave u procesu izrade akta, za našu državu predstavlja važno pitanje. Ovaj koncept koji počiva na principu partnerstva i saradnje, podrazumijeva zajednički rad javnog i nevladinog sektora prilikom kreiranja javnih politika.

Organi državne uprave vrše izbor predstavnika nevladinih organizacija u radnoj grupi i drugim radnim tijelima koje obrazuju na osnovu javnog poziva. Javni poziv organi uprave objavljuju na svojoj internet stranici i internet portalu [elektronske uprave](#) (vidjeti član 3 Uredbe o izboru predstavnika NVO u radnim tijelima organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija).

Da bi nevladina organizacija učestvovala u radnim grupama ili radnim tijelima, ona mora ispunjavati određene uslove (vidjeti član 4 Uredbe). Nakon što je utvrđeno da su uslovi ispunjeni i nakon isteka roka od deset dana (vidjeti član 6, 7 i 8 Uredbe), organ javne uprave na svojoj internet stranici i portalu eUprave objavljuje listu predstavnika nevladinih organizacija koji će biti uključeni u radne grupe ili tijela, sa nazivima nevladinih organizacija koje su ih predložile.

Uz listu, organ državne uprave objavljuje spisak nevladinih organizacija koje nisu dostavile uredne i potpune predloge, odnosno koje ne ispunjavaju kriterijume iz člana 4 ove Uredbe ili su predložile predstavnika koji ne ispunjava kriterijume iz člana 5 ove Uredbe.

Javni poziv za konsultacije

Proces javnih konsultacija podrazumijeva da zainteresovana javnost prilikom pripreme zakona ili strategija uputi svoje inicijative, predloge ili sugestije, i to već u početnoj fazi pripreme ovih akta. Taj proces konsultacija počinje tako što se na internet stranici nadležnog ministarstva i portalu eUprave objavi javni poziv za konsultacije (vidjeti član 12 Uredbe).

Šta se dešava nakon što se proces konsultacija završi?

Sve inicijative, predlozi, sugestije i komentari se evidentiraju. Nakon toga, lice ispred organa državne uprave koje je zaduženo za koordinaciju procesa konsultovanja sačinjava izvještaj (vidjeti član 13 Uredbe). Ovaj izvještaj sadrži pregled učesnika konsultovanja, kao i pregled dobijenih inicijativa, predloga, sugestija, komentara i odgovora organa na iste. Izvještaj se potom objavljuje na stranici nadležnog ministarstva i na portalu eUprave, ali se i dostavlja svim učesnicima konsultacija, i to u roku od sedam dana od dana isteka roka koji je regulisan članom 12, stav 4 Uredbe.

Javni poziv za javnu raspravu

Javna rasprava o tekstu nacrtu zakona, odnosno strategije, sprovodi se:

- organizovanjem okruglih stolova tribina, prezentacija i dr.
- dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku.

Kako ovaj proces teče?

Javna rasprava počinje danom objavljivanja javnog poziva na portalu eUprave i internet stranici ministarstva u čijoj je nadležnosti zakon ili strategija (vidjeti član 15 Uredbe). Javna rasprava traje 20 do 40 dana, a na to koliko javna rasprava traje utiče značaj i složenost materije koja se reguliše zakonom ili strategijom.

Uz javni poziv za javnu raspravu objavljuju se i tekst nacrtu zakona, odnosno strategije sa obrazloženjem i program javne rasprave. Ukoliko je riječ o javnoj raspravi o tekstu nacrtu zakona, objavljuje se i sprovedena analiza procjene uticaja propisa (RIA).

Nakon što se proces javne rasprave završi, nadležno ministarstvo će sačiniti izvještaj (vidjeti član 18 Uredbe) o sprovedenoj javnoj raspravi i takav izvještaj će se u roku od 15 dana od isteka vremena trajanja javne rasprave naći na internet stranici nadležnog ministarstva i portalu eUprave (vidjeti član 15 Uredbe).

Ako se tekst nacrtu zakona, odnosno strategije, koji je predmet javne rasprave neposredno odnosi na prava, obaveze i pravne interese lica sa poremećajem sluha i govora, odnosno lica sa oštećenim vidom, ministarstvo će omogućiti da se javna rasprava sprovede uz upotrebu gestovnog govora, odnosno da tekst nacrtu zakona, odnosno strategije bude dostupan u audiotonskom zapisu ili na Brajevom pismu.

Šta su javna obavještenja?

Javnim obavještenjima smatraju se svi javni konkursi, oglasi, liste predviđenih javnih rasprava za tekuću godinu, elaborati i druga pismena, koje je organ državne uprave u obavezi da objavi na portalu eUprave.

Nadležno ministarstvo je u obavezi da u roku od 15 dana (vidjeti član 11 Uredbe) od dana donošenja godišnjeg izvještaja programa rada, objavi spisak svih zakona i strategija za koje će biti sprovedena javna rasprava. Spisak zakona i strategija prati kratko objašnjenje potrebe za njihovim donošenjem, ali i druge informacije od značaja za pripremu zakona ili strategije.

Sistem eParticipacije na portalu eUprave

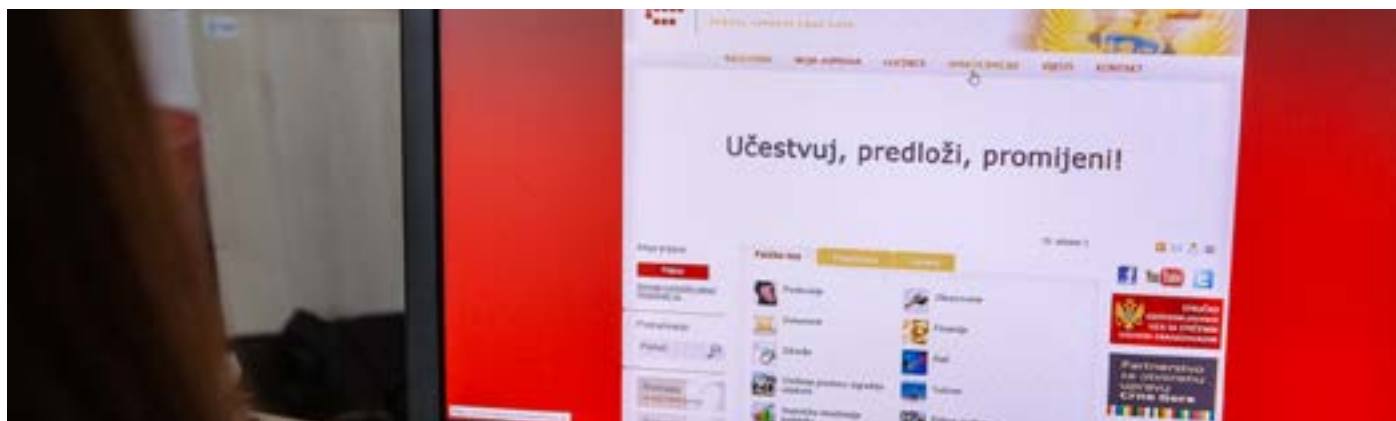
Da bi obezbijedilo i olakšalo što veće učešće javnosti, Ministarstvo javne uprave je unaprijedilo elektronski servis **eParticipacija** putem kojeg sve zainteresovane javnosti mogu online učestvovati u procesima javnih konsultacija i rasprava.

Participativna demokratija predstavlja proces kolektivnog donošenja odluka. Ona osnažuje i motiviše građane da uređuju javni život i da se uključe u sva pitanja koja se tiču njihovih građanskih prava i obaveza. Da bi se ovo postiglo, Ministarstvo javne uprave je unaprijedilo sistem eParticipacije. Putem ovog **online servisa** svi građani mogu aktivno da učestvuju u kreiranju zakona i strateških dokumenata i mogu iznositi mišljenja i stavove u javnim raspravama. Na taj način, građani u punoj mjeri učestvuju u donošenju odluka koje su važne za njihov svakodnevni život, ali i život cijele zajednice.

Namjera nam je da na narednim stranama korisnike bolje upoznamo sa svrhom i pravilnim načinom korišćenja sistema eParticipacije. Vjerujemo da ćemo tako izbjeći izazove koje smo uočili u primjeni Uredbe, a koji su vezani za neadekvatno i nepotpuno objavljivanje dokumenata u nepredviđenim modulima za objavu, kao i nedosljedno poštovanje rokova prilikom objave dokumenata.

Navodimo vam nekoliko primjera koji se odnose na neadekvatno objavljivanje javnih poziva, na šta bi trebalo obratiti pažnju:

- ❌ Nacrt dokumenta koji se daje na javnu raspravu ili konsultaciju nije objavljen u predviđenom tipu dokumenta („nacrt“);
- ❌ Izvještaj nakon sprovedenih javnih rasprava i konsultacije nije pripremljen i objavljen;
- ❌ Izvještaj koji je objavljen nakon sprovedenih konsultacija i javnih rasprava nije vezan za već objavljeni inicijalni javni poziv;
- ❌ Izvještaj je vezan za pogrešan tip dokumenta;
- ❌ Ukoliko je došlo do produžetka roka za objavljeni javni poziv, datum najčešće nije ažuriran;
- ❌ Odluke, tj. liste o izboru predstavnika NVO u radnim grupama nisu objavljene u predviđenom tipu dokumenta.

Kako izgleda sistem eParticipacije?

Čitav sistem podijeljen je u četiri modula i to:

- 1. Objava konsultacija;**
- 2. Objava poziva za učešće u radnim grupama;**
- 3. Objava javnih poziva za javne rasprave;**
- 4. Javna obavještenja.**

U tekstu koji slijedi, pojedinačno će biti objašnjen svaki od navedenih modula. Objasnićemo pravila, obrasce i procedure prilikom postavljanja javnih poziva, dodatnih obrazaca, izvještaja sa javnih poziva, kao i obavještenja. Tekst je namijenjen administratorima, moderatorima odnosno svim državnim službenicima koji se na direktan ili indirektan način bave normativno pravnim poslovima, a čiji je rezultat objavljivanje javnih poziva, izvještaja i odluka na sistemu eParticipacije. Cilj nam je da pojasnimo nedoumice sa kojima se službenici svakodnevno susreću i tako spriječimo neadekvatan unos i objavu javnih poziva od strane nadležnih institucija.

Javna rasprava u pripremi zakona i strategija se sprovode kroz sljedeće faze:

- ❌ konsultovanje organa, organizacija, udruženja i pojedinaca (u daljem tekstu: zainteresovana javnost) u početnoj fazi pripreme zakona, odnosno strategije;
- ❌ organizovanje javne rasprave o tekstu nacrta zakona, odnosno strategije.

1. Konsultovanje zainteresovane javnosti

Šta konsultovanje zainteresovane javnosti znači i kada se sprovodi?

Konsultovanje zainteresovane javnosti podrazumijeva davanje inicijativa, predloga, sugestija i komentara u početnoj fazi pripreme zakona, odnosno strategije. Dakle, ono se sprovodi za potrebe izrade strategije ili zakona onda kada ne postoji izrađen nacrt teksta.

Kako izgleda proces konsultovanja zainteresovane javnosti?

Prije svega, ovaj proces počinje objavljivanjem javnog poziva. Javni poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti objavljuje se u modulu eParticipacije na portalu eUprave u sekciji na portalu koja nosi naziv „Konsultacije“.

U sklopu prpratnog teksta javnog poziva prilaže se dokument, koji se daje na konsultacije, i objavljuje se u rubrici koja nosi naziv „nacrt“.

Šta slijedi nakon procesa konsultovanja zainteresovane javnosti?

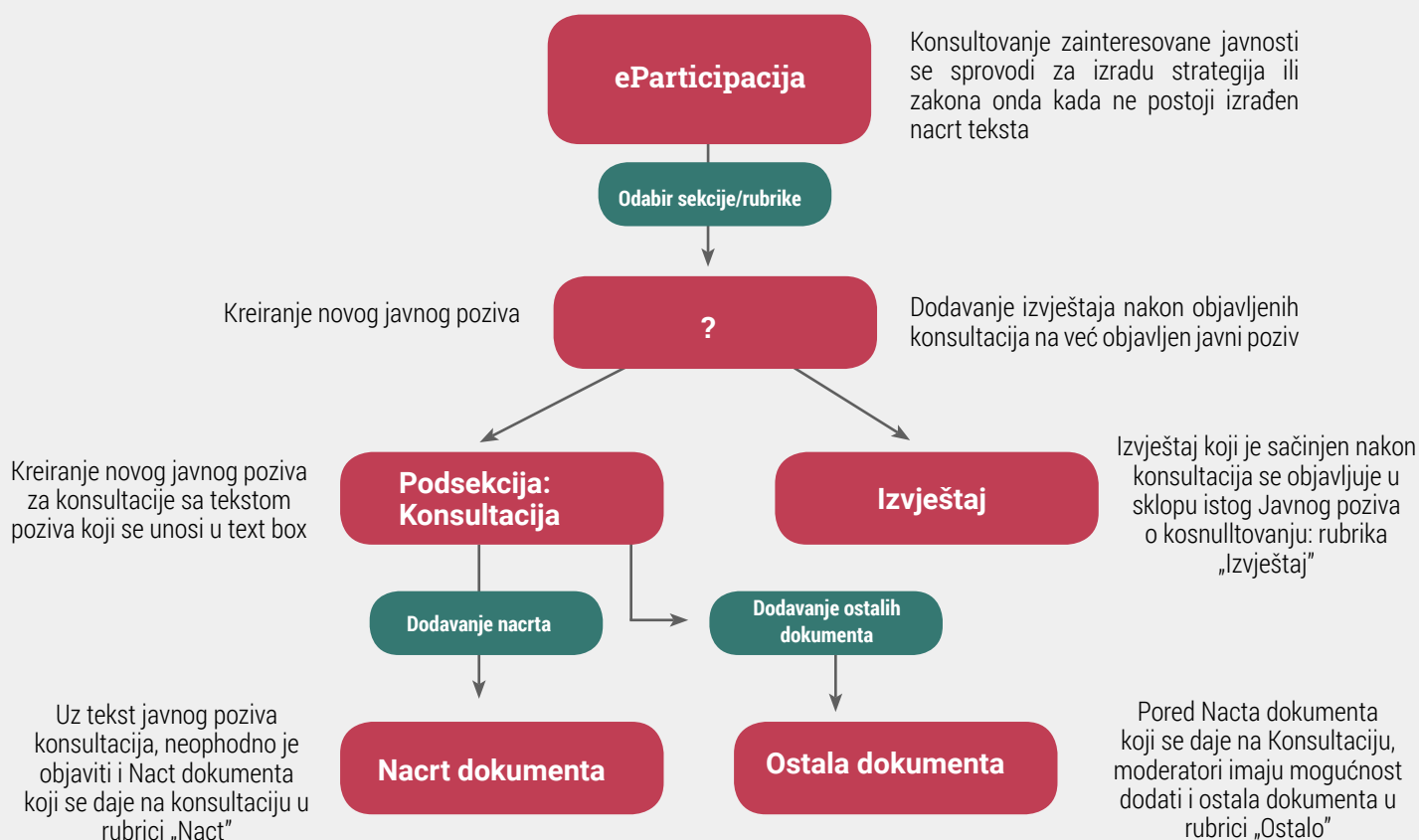
Nakon održanog konsultovanja sačinjava se Izvještaj sa konsultacija koji sadrži:

- pregled učesnika konsultovanja;
- pregled dobijenih inicijativa, predloga, sugestija i komentara.

Nadležno ministarstvo potom ima obavezu da objavi izvještaj, i to u sklopu već objavljenog Javnog poziva za konsultovanje, na portalu eUprave u sekciji portala koji nosi naziv „eParticipacije“, podsekcija „Konsultacije“, – rubrika „Izvještaj“.

Šematski prikaz objave javnog poziva za konsultovanje zainteresovane javnosti na portalu eUprave od strane imenovanog moderatora

2. Javna rasprava

Javna rasprava počinje upućivanjem javnog poziva za raspravu o tekstu nacrtu zakona ili strategije. Javni poziv se objavljuje na portalu eUprave i na internet stranici nadležnog ministarstva. Javna rasprava može trajati 20 do 40 dana, što zavisi od toga koliko je značajna ili složena materija koja je predmet regulisanja nacrtu zakona, odnosno strategije.

Uz javni poziv za javnu raspravu objavljuju se i tekst nacrtu zakona, odnosno strategije sa obrazloženjem. Tekst nacrtu zakona ili strategije se objavljuje u sekciji „Nacrt“.

The screenshot shows the 'JAVNE RASPRAVE' section of the eUprava portal. It features a search filter with the following options:

- Pronadi po statusu:
- Pronadi po instituciji:
- Pronadi po nazivu:
- Pronadi po sadržaju:
- Pronadi po datumu objave:
- Pronadi po datumu isteka:

Buttons for 'Pretraži' and 'Poniži pretragu' are located below the filters. The table below shows the following data:

Naziv institucije	Naziv	Datum objave	Datum isteka	Status	Nacrt	Komentari	Izveštaj	Ostalo
Ministarstvo pravde	Javni poziv nevladinim organizacijama za konsultovanje u cilju pripreme sektorske analize	17.04.2020	04.05.2020	Aktivna				

Pored teksta nacrtu zakona ili strategije, uz poziv je obavezno objaviti i program javne rasprave i sprovedenu analizu uticaja propisa (RIA) (Obrazac 3). Ova se dokumenta, takođe, objavljuju u istoj sekciji u kojoj je objavljen tekst nacrtu zakona ili strategije, odnosno u sekciji koja nosi naziv „Nacrt“. Nakon što se okonča vrijeme trajanja javne rasprave, nadležno ministarstvo sačinjava izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi i takav Izvještaj objavljuje na svojoj internet stranici i portalu eUprave, a najkasnije u roku od 15 dana od isteka vremena trajanja javne rasprave. Izveštaj se sačinjava na dokumentu koji nosi naziv „Obrazac 5“.

VAŽNA NAPOMENA: Izvještaj sa obavljene javne rasprave objavljuje se u sklopu istog javnog poziva za javnu raspravu na portalu eUprave, u dijelu eParticipacije, sekcija javne rasprave – rubrika koja nosi naziv „Izvještaj“. Uz raspravu se objavljuju i tekst nacrtu zakona, odnosno strategije sa obrazloženjem. Tekst nacrtu zakona ili strategije se objavljuje u sekciji „Nacrt“.

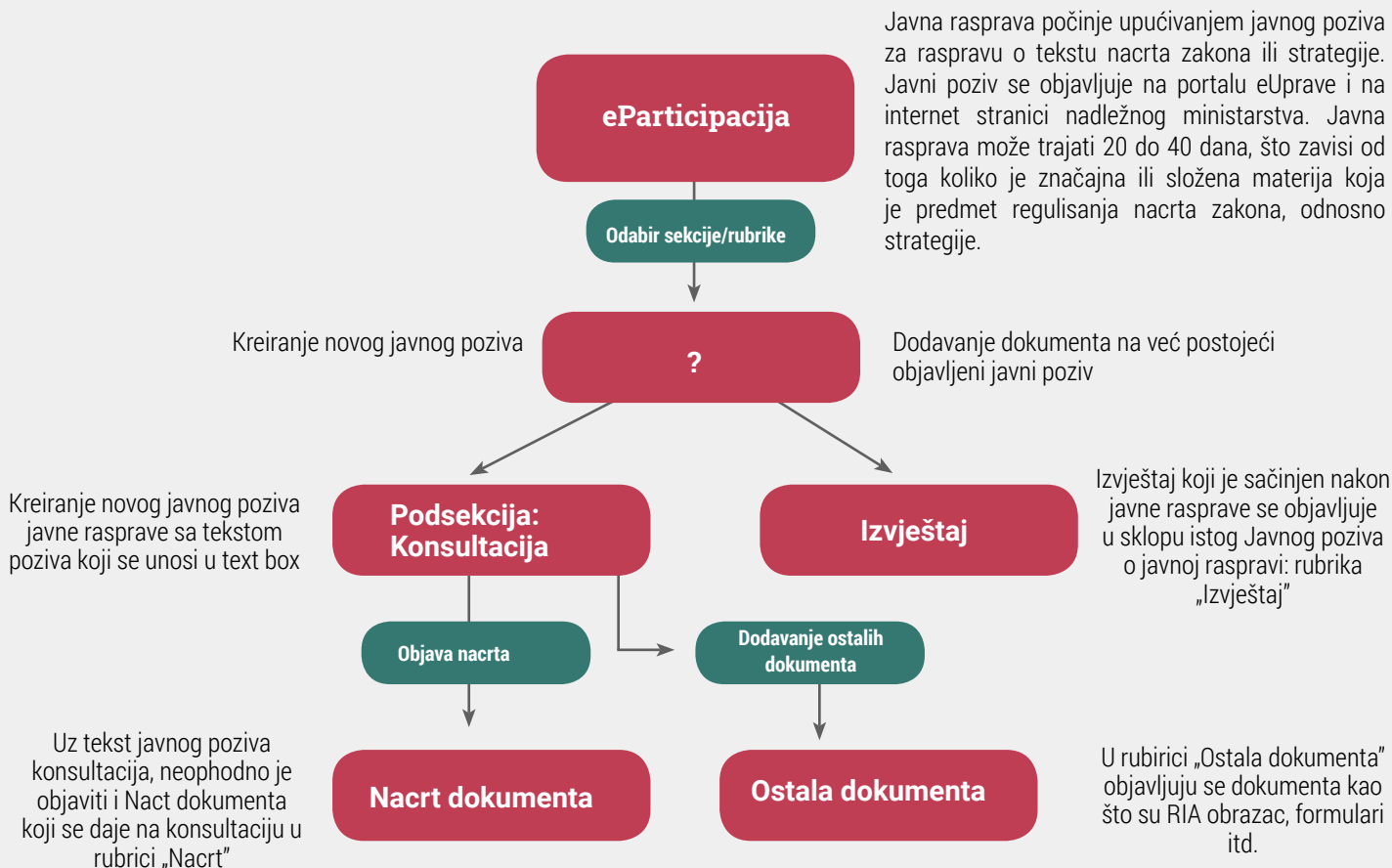
The screenshot shows the 'JAVNE RASPRAVE' section of the eUprava portal. It features a search filter with the following options:

- Pronadi po statusu:
- Pronadi po instituciji:
- Pronadi po nazivu:
- Pronadi po sadržaju:
- Pronadi po datumu objave:
- Pronadi po datumu isteka:

Buttons for 'Pretraži' and 'Poniži pretragu' are located below the filters. The table below shows the following data:

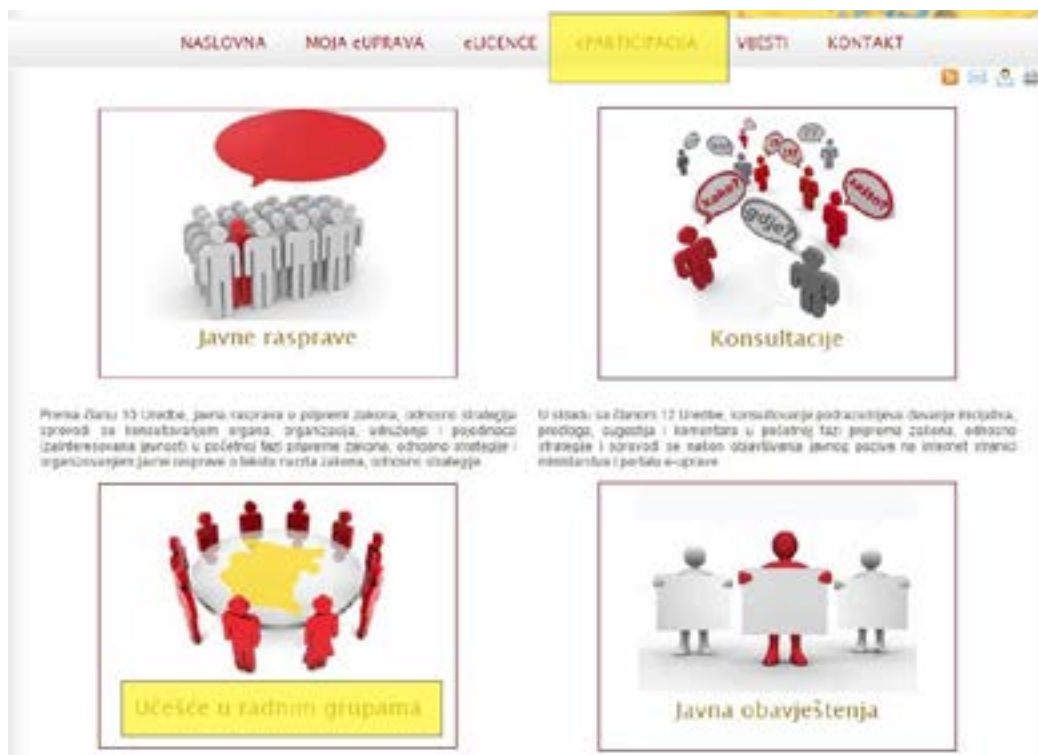
Naziv institucije	Naziv	Datum objave	Datum isteka	Status	Nacrt	Komentari	Izvještaj	Ostalo
Ministarstvo pravde	Javni poziv nevladinim organizacijama za konsultovanje u cilju pripreme sektorske analize	17.04.2020	04.05.2020	Aktivna				

Šematski prikaz objave javnog poziva za konsultovanje zainteresovane javnosti na portalu eUprave od strane imenovanog moderatora

3. Učešće u radnim grupama

Javni poziv za izbor predstavnika nevladinih organizacija u radnoj grupi i drugom radnom tijelu se objavljuje na portalu eUprave, sekcija eParticipacija, podsekcija „Učešće u radnim grupama“.

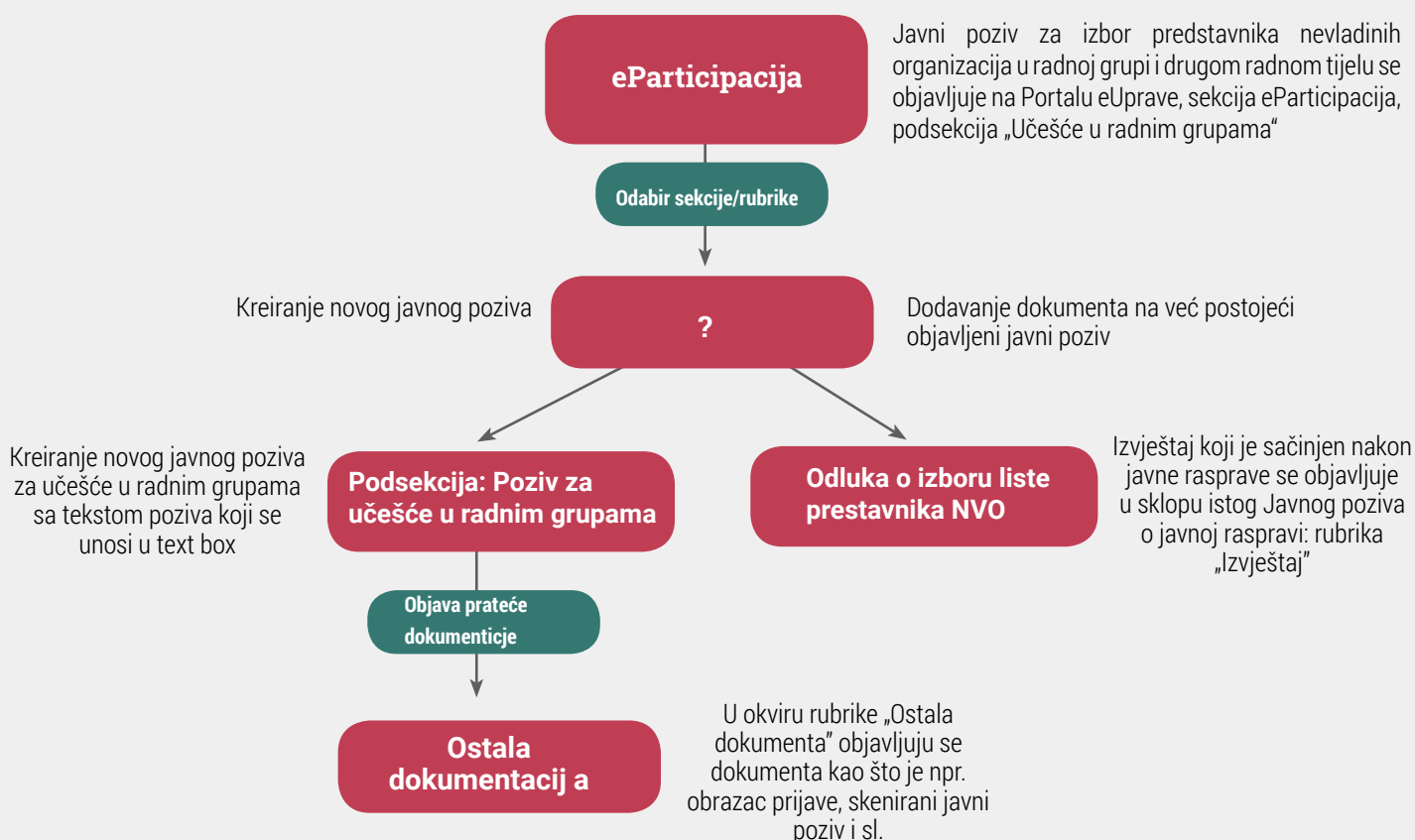
Organ državne uprave u obavezi je da u roku od sedam dana od isteka roka za prijavu, na svojoj internet stranici i portalu eUprave, objavi listu prijavljenih predstavnika nevladinih organizacija zajedno sa nazivima nevladinih organizacija koje su ih predložile (vidjeti član 8 Uredbe), a koje su ispunile uslove iz Uredbe. Pored toga, organ državne uprave je dužan da objavi i spisak nevladinih organizacija koje nijesu dostavile uredne i potpune predloge, odnosno koje ne ispunjavaju kriterijume iz ove Uredbe ili su predložile predstavnika koji ne ispunjava kriterijume definisane Uredbom. Listu je neophodno objaviti na portalu eUprave, u sklopu istog javnog poziva na koji se odnosi odluka, u podsekciji „Učešće u radnim grupama“ – rubrika „Odluka“.

The screenshot shows the 'RADNE GRUPE' section of the eUprava portal. It features a search interface with filters for status, institution, level, content, publication date, and expiration date. Below the filters are 'Pretraži' and 'Poništi pretražu' buttons. A table below displays a public call for proposals for the 'Strategije otvorenosti Vlade Crne Gore 2021-2025'.

Naziv institucije	Naziv	Datum objave	Datum isteka	Status	Odluka	Ostalo
Ministarstvo javne uprave	JAVNI POZIV za predlaganje predstavnika/ce nevladine organizacije u radnom tijelu za izradu Strategije otvorenosti Vlade Crne Gore 2021-2025	16.01.2020	06.05.2020	Aktivna		

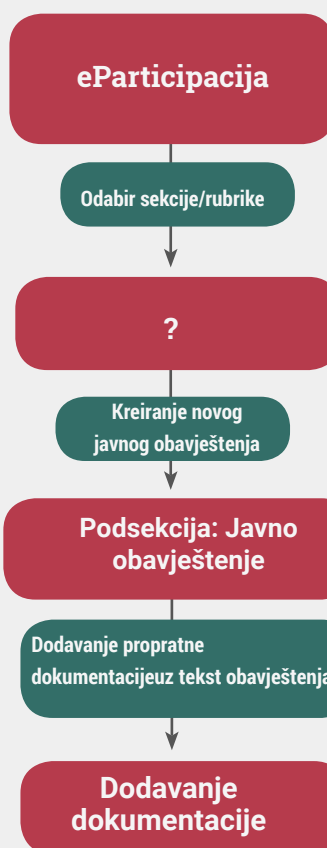
VAŽNA NAPOMENA: Kao što je već navedeno, jako je bitno naglasiti da se ova dokumenta objavljuju uz Javni poziv za učešće u radnim grupama, odnosno u sklopu istog javnog poziva za učešće u radnim grupama gdje je objavljen i sam poziv za izbor predstavnika nevladinih organizacija.

Šematski prikaz objave javnog poziva učešće u radnim grupama na portalu eUprave od strane imenovanog moderatora

4. Javna obavještenja

Jedna od bitnih obaveza svih nadležnih organa, kao i drugih organa državne i lokalne uprave kada govorimo o eParticipaciji, odnosi se na objavljivanje javnih obavještenja, elaborata i drugih sličnih dokumenata. Sve navedene dokumente je neophodno objavljivati na portalu eUprave, u okviru sekcije portala koja nosi naziv „eParticipacija“, podsekcija „Javna obavještenja“.

Javni poziv za izbor predstavnika nevladinih organizacija u radnoj grupi i drugom radnom tijelu se objavljuje na Portalu eUprave, sekcija „eParticipacija“, podsekcija „Učešće u radnim grupama“

Kreiranje novog javnog obavještenja sa tekстом poziva koji se unosi u text box

U okviru rubrike „Javno obavještenje“ objavljuju se dokumenta koja se tiču samog javnog obavještenje, kao što su elaborati, javna obavještenja, javni konkursi itd.

Šematski prikaz objave javnog obavještenja na portalu eUprave od strane imenovanog moderatora

Ministarstvo javne uprave

Rimski trg br. 45
81000 Podgorica
Crna Gora
E-mail: kabinet@mju.gov.me
Tel. (+382) 20 241 412

Ova publikacija pripremljena je u okviru Projekta „Efikasna interna i eksterna komunikacija Strategije reforme javne uprave“, koji finansira Evropska unija. Korisnik projekta je Ministarstvo javne uprave Crne Gore, a projekat sprovodi konzorcijum koji predvodi KPMG. Za sadržinu publikacije odgovorno je Ministarstvo javne uprave i ona ne izražava zvanične stavove Evropske unije.